



## **ZGORNJE GORENJSKE** **Društvo za cerebralno paralizo**

Datum: 15. marec 2016

### **POROČILO O OGLEDU GREGORJEVEGA V HOTE MAŽAH**

**Gregorjevo** - Običaj je bil poimenovan po svetem Gregorju ( papežu med letoma 590 in 604 ), ki goduje 12. marca. Naši kmečki predniki so merili čas po dogajanju v naravi. God tega svetnika so imeli za prvi spomladanski dan. Pihljajo že tople sapice, sonce si opomore, pojavijo se prvi popki, ptički žvrgolijo, ker čutijo pomlad v zraku in v sebi. Od tu izhaja govoricca, da se ta dan ženijo ptički. Ker se je dan podaljšal, so čevljarji in krojači, ki so hodili po hišah in tam šivali, nehali delati pri luči. V Tržiču je bil običaj, da so na večer pred sv. Gregorjem " luč zanesli v vodo ". Gregorjeve lučke so star slovenski običaj, ki je bil pozabljen, a so ga ponekod po Sloveniji ponovno oživel. Gregorjevo velja za prvi pomladni dan, čeprav se koledarsko ne ujema z začetkom pomladi. Koledar se je v zgodovini spreminjal in prvotno sta se praznik in začetek pomladi ujemala. Ko je veljal še stari julijanski koledar, je Gregor, sicer znan kot prinašalec luči, godoval na prvi spomladanski dan. Ta svetnik je bil v resnici papež Gregor Veliki, rojen okoli leta 540. Proslavil se je s tem, da je uredil cerkveno petje ( gregorijanski koral ). Upodablja ga v papeških oblačilih s knjigo in škofovsko palico v roki, včasih ima ob sebi goloba, kot simbol sv. duha, ki ga je navdihoval. Častili so ga učenci in učitelji, glasbeniki in cerkveni pevci, bil je zaščitnik izdelovalcev gumbov, priporočale so se mu žene za rodnost, na pomoč so ga klicali v času kuge. Ko je veljal še stari " julijanski " koledar, je sv. Gregor godoval prav na dan začetka pomladi, z novim " gregorijanskim " koledarjem pa se je Gregorjevo premaknilo nazaj. V ljudskem mišljenju velja ta svetnik še vedno za začetnika pomladi. Zaradi žvrgolenja ptičkov po vrtovih in grmovju rečemo, da se na Gregorjevo ptički ženijo. S tem dnevom začnejo kmetje na polju z oranjem in ostalimi pomladanskimi opravili. Dan se podaljša. Gregorjevo velja tudi za dan, ko spustimo luči v vodo, kar pomeni, da se takrat dan začne daljšati in ne delamo več ob razsvetljavi.

V petek 11. marca 2016 smo se v popoldanskem času odpravili v Hotemaže natančneje do Doma vaščanov in gasilcev Hotemaže, kjer Kulturno umetniško društvo » Hotimir « že deveto leto na Gregorjevo organizira praznovanje sv. Gregorja. S tem želi ohraniti navade starih rokodelcev. Ob prihodu nas je prisrčno sprejel predsednik društva. Najprej smo si v Domu vaščanov in gasilcev Hotemaže ogledali narejene mojstrovine » gregorčke ». Nato smo se odpravili do reke Kokre, kjer je potekalo glavno praznovanje. Po starem gorenjskem običaju smo » vrgli luč v vodo « in gregorčki so splavali po Kokri. V neposredni bližini pa so gasilci zakurili kres. Lučke, ki smo jih vrgli v vodo so pravzaprav hišice, cerkvice, fužinice, kozolci in tudi prave umetniške stvaritve iz papirja, kartona in lesa. Na njih ali v njihovi notranjosti so pritrjene svečke, ki svetijo skozi pisano obarvana okna. Simbolično spuščanje ladjic so poznali tudi drugod po Gorenjskem. Čeprav spomladi lahko občutimo spomladansko utrujenost je Gregorjevo dan, ki nas navdahne s pozitivno energijo, takrat vsi še posebej zaljubljeni, ponovno oživimo. Na ta dan namreč začutimo in opazimo prebujanje narave, kar pozitivno vpliva na naša čustva in počutje. To pa končno odžene zimsko melanholijo in nas poživi. Mnogi na večer pred praznikom sv. Gregorja še danes ohranjajo običaj spuščanja razsvetljenih barčic in hišic imenovanih tudi gregorčki, v vodo. S simboličnim spuščanjem ladjic in metanjem gorečih predmetov v vodo so tako včasih ljudje pozdravljali prihod pomladi in sonca. Po starih šegah je namreč na ta dan sv. Gregor " vrgel luč v vodo ". Simbolno je to pomenilo, da voda s seboj odnese vse slabo, kamor spadajo tudi skrbi in zima. Takrat še niso poznali elektrike zato so si Gregorja zapomnili tudi kot zavetnika rudarjev, zidarjev, učenjakov, študentov, glasbenikov in pevcev, saj je prinašal luč, zato ob njegovem prihodu ti pri svojem delu niso več potrebovali svetilke. Gregorjevo je bilo včasih prvi spomladanski dan. Zgodbe pripovedujejo, da so se dekleta na ta dan ozirala v nebo in iskala ptice. Prva ptica, ki jo je dekle uzrlo, je namreč naznanjala, kakšen bo njen mož. Včasih so ga praznovali deset dni pozneje, ko so začele žvrgoleti ptice od tam tudi, da je to dan, ko se ptički ženijo. Ko je veljal še stari julijanski koledar, je sveti Gregor, znan kot prinašalec luči, godoval prav na prvi spomladanski dan, ko je ponavadi že toplo. Vpeljal je nov koledar, ki ga uporabljamo še danes in se po njem imenuje gregorijanski. S to spremembo koledarja pa se je Gregorjevo premaknilo nazaj, zato ga zdaj praznujemo 12. marca in ne na prvi koledarski spomladanski dan. Po končani prireditvi smo se zadržali v prijateljskem druženju ob kresu, glasbi in čaju. Dobre volje in polni novih vtisov današnjega popoldneva smo se odpravili proti domu.

Namen izleta je bil, da aktivno preživimo prosti čas, se spoznamo med seboj, družimo ter zabavamo, izmenjamo izkušnje, s tem pa želimo invalidnim osebam pomagati pri vključevanju v normalno življenjsko okolje, naučiti jih samostojnega in neodvisnega življenja ter osamosvajanja od staršev, po drugi strani pa pridobivanje novih izkušenj v različnih okoljih in situacijah.

Pripravila:  
Vanda Hrovatin

predsednik  
Jernej Kocjančič

***Društvo SONČEK ZGORNJE GORENJSKE je vpisan v register društev, ki ga vodi Upravna enota Jesenice / zaporedna številka : 168 / matična številka : 1173162 / šifra dejavnosti : 94.991 / davčna številka : 52760545 / E - pošta : [soncek@telesat.si](mailto:soncek@telesat.si) naslov : Cesta maršala Tita 65 Jesenice 4270 / telefon : ( 051 ) 604 - 789 / TRR: 03186 - 1000368041 / Odločba MDDSZ o vpisu v register invalidskih organizacij številka : IO - 017/01***